

Nr 91.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändrad lydelse av 3 § i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper; given Stockholms slott den 24 februari 1922.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning om ändrad lydelse av 3 § i förordningen den 6 november 1908 (nr 129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper.

GUSTAF.

F. V. Thorsson.

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 3 § i förordningen den 6 november 1908 (nr 129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper.

Härigenom förordnas, att 3 § i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper skall i nedan intagna delar erhålla följande ändrade lydelse:

3 §.

1. Avräkningsnota, varom i 2 § förmäles, skall, där ej nedan annorlunda stadgas, vid köp förses med stämpel till följande belopp, nämligen:

a) vid köp av aktier, lotter, andelsbevis och delaktighetsbevis 60 öre, då de överlåtna aktiernas, lotternas, andelsbevisens eller delaktighetsbevisens sammanlagda värde icke överstiger 100 kronor, och därutöver 60 öre för varje påbörjat belopp av 100 kronor,

b) vid köp av obligationer 10 öre, då de överlåtna obligationernas sammanlagda värde ej överstiger 100 kronor, och därutöver 10 öre för varje påbörjat belopp av 100 kronor,

dock att, där den ene kontrahenten är fondhandlare och avtalet avslutas icke för dennes räkning utan i kommission, avräkningsnotan skall förses,

c) vid köp av aktier, lotter, andelsbevis och delaktighetsbevis med stämpel av 30 öre, då de överlåtna aktiernas, lotternas, andelsbevisens eller delaktighetsbevisens sammanlagda värde icke överstiger 100 kronor, och därutöver 30 öre för varje påbörjat belopp av 100 kronor, samt

d) vid köp av obligationer med stämpel av 5 öre, då de överlåtna obligationernas sammanlagda värde ej överstiger 100 kronor, och därutöver 5 öre för varje påbörjat belopp av 100 kronor.

Ävenledes skall, där ej nedan annorlunda stadgas, avräkningsnota vid byte förses med stämpel till följande belopp, nämligen:

e) vid byte av aktier, lotter, andelsbevis och delaktighetsbevis

30 öre, då det värde, som enligt 4 § 4 mom. skall i avräkningsnotan upptagas, ej överstiger 100 kronor, och därutöver 30 öre för varje påbörjat belopp av 100 kronor, samt

f) vid byte av obligationer 5 öre, då det värde, som enligt 4 § 4 mom. skall i avräkningsnotan upptagas, ej överstiger 100 kronor, och därutöver 5 öre för varje påbörjat belopp av 100 kronor.

Med fondhandlare förstås i denna förordning solidariskt bankbolag, bankaktiebolag och fondmäklare ävensom annan, som driver sådan rörelse med fondpapper, att han på grund därav är pliktig föra handelsböcker.

2. — — — —

3. — — — —

4. — — — —

5. Slutets reportavtal, skall endast den avräkningsnota förses med stämpel, som gäller den till beloppet större av de båda till reportavtalet hörande affärerna; och skall stämpelavgiften utgå med femtedelen av det belopp, som enligt 1 mom. eljest skolat utgöras, i varje fall dock minst 5 öre.

Skall vid reportavtal icke särskild ersättning erläggas till den andre kontrahenten i avtalet, äge stämpelplikt icke rum.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1922 och äger giltighet till och med den 30 juni 1923, med rätt för Konungen att under förordningens giltighetstid, om särskilda förhållanden det påkalla, förordna om nedsättande av de i förordningen stadgade avgifter till lägst de belopp, varmed avgifter i motsvarande fall utgingo enligt förordningen den 15 augusti 1913 (nr 191) om ändrad lydelse av 3 § i ovannämnda förordning den 6 november 1908; dock att de i 3 § 5 mom. meddelade föreskrifter skola tillämpas först från och med dag, som Konungen efter särskild prövning bestämmer.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 24 februari 1922.*

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden
LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON,
ÅKERMAN, LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Thorsson anför:

Historik.

Vid 1917 års riksdag beslöts, på förslag av Kungl. Maj:t, en fördubbling av de vid respektive köp och byte av aktier, lotter samt andels- och delaktighetsbevis enligt förordningen den 15 augusti 1913 (nr 191) om ändrad lydelse av 3 § i förordningen den 6 november 1908 (nr 129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper gällande skattesatser. Författning utfärdades den 30 mars 1917 (nr 101). Förhöjningarna skulle gälla till dag, som av Konungen bestämdes, dock ej längre än till den 1 april 1918.

Motsvarande förhöjningar föreslogos av Kungl. Maj:t genom proposition, nr 39, till 1918 års lagtima riksdag att gälla jämväl för tiden efter den 1 april 1918 till dag, som av Kungl. Maj:t bestämdes, dock ej längre än till den 1 april 1919. Förslaget blev av riksdagen antaget, och förordning i ämnet utfärdades den 12 mars 1918 (nr 123).

I en till 1918 års urtima riksdag avlåten proposition, nr 25, föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att för överlåtelse av samtliga här ifrågasvarande slag av värdehandlingar fastställa dubbelt så höga stämpelavgifter som i sistberörda provisoriska förordning. Det vid propositionen fogade författningsförslaget, som avsågs skola gälla från och med den 20 november 1918 till dag, som av Konungen bestämdes, dock ej längre än till den 1 juli 1919, innebar dessutom en höjning från 5 till 10 öre av den i 3 § 2 mom. i 1908 års förordning upptagna minimiavgiften vid vissa avtal om köp eller byte av fondpapper i utlandet.

Sedan riksdagen bifallit Kungl. Maj:ts berörda proposition med endast den ändring, att författningen på grund av den framskridna

tiden förklarades skola gälla från och med den 1 december 1918, utfärdades i enlighet härmed den 29 november samma år förordning i ämnet (nr 911).

Med proposition den 18 februari 1919, nr 98, förelade Kungl. Maj:t riksdagen förslag, avseende förhöjning av fondstämpelavgiften under ytterligare ett år eller till och med den 30 juni 1920. Berörda förslag skilde sig i sak från bestämmelserna i förordningen den 29 november 1918 därutinnan, att förslaget ej innebar någon rättighet för Kungl. Maj:t att under författningens giltighetstid låta de beslutade förhöjningarna träda ur kraft och icke heller upptog någon ändring med avseende å den i 3 § 2 mom. i 1908 års förordning stadgade minimiavgiften av 5 öre vid avtal om köp eller byte av fondpapper i utlandet. Sistberörda skiljaktighet sammanhängde därmed, att fondstämpelavgiften, för att lättare kunna uträknas, enligt förslaget ställdes i relation till jämna hundratal i stället för, såsom förut, tvåhundratal av de överlätna fondpapperens värde.

I skrivelse den 18 mars 1919, nr 56, anmälde riksdagen, att riksdagen antagit sistberörda förslag, varefter Kungl. Maj:t den 26 i samma månad utfärdade förordning om ändrad lydelse av 3 § 1 mom. i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper (nr 120).

Även vid 1920 års riksdag förelades proposition (nr 215) angående bibehållande under ännu ett år av den högre fondstämpelavgiften. Propositionen bifölls av riksdagen, och förordning i ämnet utfärdades därefter den 21 maj 1920 (nr 223).

Till 1921 års riksdag avläts jämväl proposition (nr 149) i ämnet.

I ett efter anmodan av chefen för finansdepartementet avgivet utlåtande hade bank- och fondinspektionen yttrat, att inspektionen vore i själva sakfrågan fortfarande av samma mening, som inspektionen redan tidigare uttalat, nämligen att läget på fondmarknaden krävde en nedsättning av fondstämpelavgiften; och hade inspektionen — på skäl, som finnas återgivna i det vid fjolårets proposition nr 149 fogade utdrag av statsrådsprotokollet, till vilket jag tillåter mig hänvisa — hemställt om dels vidtagande av åtgärder för att de provisoriska bestämmelserna angående beloppen av fondstämpelavgiften snarast möjligt måtte ersättas av föreskrifter i ämnet utan begränsad giltighetstid, innefattande jämväl behörighet för Kungl. Maj:t att inom angivna gränser bestämma beloppen för nämnda avgift, dels ock, med tillämpning av de sålunda ifrågasatta nya bestämmelserna, vidtagande av en nedsättning i den utgående fondstämpelavgiften, om möjligt till det

belopp, varmed densamma utgått före tillkomsten av de provisoriska bestämmelserna på nu ifrågavarande område.

Statskontoret, som ävenledes hörts i ärendet, hade förklarat, att det visserligen vore sannolikt, att en sänkning av avgiften endast skulle medföra en motsvarande minskning i statens av denna stämpelskatt beräknade inkomst utan att bereda någon avsevärt ökad livaktighet på fondmarknaden. Då emellertid bank- och fondinspektionen med den inblick i fondmarknadens läge, som denna myndighet torde besitta, ansett en avgiftssänkning vara av behovet påkallad, samt den möjlighet till förbättring i fondmarknadens läge, som en dylik sänkning kunde innebära, måhända ej borde lämnas oförsökt, hade statskontoret ansett sig ej böra göra någon erinran mot att åtgärder vidtoges i det av inspektionen angivna syfte, varvid jämväl den av inspektionen föreslagna anordningen att utverka medgivande för Kungl. Maj:t att inom vissa angivna gränser bestämma beloppen av ifrågavarande avgift syntes vara värd beaktande. Tillika hade emellertid statskontoret framhållit, att en avgiftssänkning måste antagas medföra, att statens inkomst av denna skatt under år 1921 icke komme att inflyta med beräknat belopp, vilket skulle medföra en motsvarande belastning av kassafonden, ävensom att den i inkomstberäkningen för år 1922 upptagna avkastningen av denna skattetitel borde undergå någon jämkning.

T. f. chefen för finansdepartementet anförde vid anmälan av ärendet i statsrådet, bland annat, följande:

Uppenbart vore, att, om det kunde påvisas, att den högre stämpelavgiften hade en avsevärd inverkan på den rådande situationen på fondmarknaden, frågan om dess sänkning måste tagas under allvarligt övervägande. Några övertygande skäl hade dock icke förebragts för att så skulle vara fallet. Förklaringen till depressionen vore utan tvivel att huvudsakligen söka i helt andra faktorer än uti en stämpelavgift, som i sin helhet för varje köp i regel icke uppginge till 1 procent. Ehuru frågan kunde äga en viss betydelse för dagsspekulanter eller i allmänhet spekulanter på kort tid, måste spørsmålet hava en underordnad vikt för kapitalplacerare. Den statsfinansiella synpunkten gjorde det betänkligt att utan synnerligen tungt vägande skäl upphöra att utnyttja redan anlitade skattekällor av någon betydenhet.

På grund därav förordade t. f. departementschefen en fortsatt utsträckning för en tid av ytterligare ett år av de högre stämpelsatsernas giltighet. Emellertid borde enligt t. f. departementschefens mening möjlighet beredas att, därest särskilda förhållanden skulle sådant föranleda, under den löpande giltighetstiden för en författning i ämnet

vidtaga en sänkning av fondstämpelavgiften. Detta skulle kunna ske på den vägen, att man åter lade i Kungl. Maj:ts hand att vidtaga en dylik sänkning.

Under ärendets behandling i bevillningsutskottet uppkom fråga om lägre stämpelavgift för s. k. reportavtal vid terminsaffärer å fondbörsen. Jämte det utskottet i övrigt tillstyrkte Kungl. Maj:ts förslag, tillmötesgick utskottet vissa från styrelsen för Stockholms fondbörs framställda och från olika håll understödda önskingar i avseende å denna särskilda fråga sålunda, att utskottet väckte förslag i ämnet, innefattande den bestämmelse uti 3 §, som i gällande förordning ingår såsom mom. 5, jämte därtill hörande särskild bestämmelse angående ikraftträdande av detta stadgande.

I skrivelse den 20 juni 1921, nr 414, anförde riksdagen, att riksdagen ansåge den statsfinansiella synpunkten böra i fråga om fondstämpelavgiftens storlek tillmätas avgörande betydelse. Inför svårigheterna att finna täckning för statsverkets nödvändiga utgifter hade riksdagen icke funnit sig böra vidtaga åtgärder, genom vilka statsverkets inkomster av fondstämpeln skulle väsentligt nedsättas. Riksdagen hade därmed emellertid icke velat underkänna det skäl, som av bank- och fondinspektionen anförts för en sänkning av fondstämpeln. I den mån det statsfinansiella läget kunde komma att medgiva en dylik nedsättning, ansåge riksdagen önskvärt, att åtgärder i sådan riktning vidtoges.

I anslutning till det sålunda anförda anmälde riksdagen, att riksdagen med biträdande av utskottets förslag om lägre stämpelavgift för reportaffärer antagit förslag till förordning i ämnet, varefter Kungl. Maj:t den 29 juni 1921 utfärdade förordning (nr 340) om ändrad lydelse av 3 § i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper. Denna förordning gäller till och med den 30 juni 1922.

I skrivelse den 5 november 1921 anmodade chefen för finansdepartementet bank- och fondinspektionen att inkomma med yttrande, huruvida och i sådant fall för vilken tid bestämmelserna i förordningen den 29 juni 1921 borde erhålla utsträckt giltighet. Sådant yttrande avgavs av bank- och fondinspektionen den 28 december 1921. Efter att hava erinrat om förut omförmälda utlåtande den 29 december 1920

*Bank- och
fondinspek-
tionen.*

ävensom om ärendets behandling i övrigt, yttrar bank- och fondinspektionen följande:

»Depressionen å fondmarknaden har, efter det bank- och fondinspektionen senast yttrade sig i förevarande ämne, såsom känt är än ytterligare gjort sig kännbar. De förhållanden, som enligt inspektionens tidigare uttryckta, av riksdagen understödda mening borde föranleda en nedsättning av stämpelavgiften, förefinnas sålunda numera i en ännu högre grad än tillförne. Med hänsyn därtill och under åberopande av vad inspektionen i övrigt anfört i sitt förutnämnda yttrande den 29 december 1920, får inspektionen, som icke kan ingå på ett bedömande av förevarande spörsmål ur statsfinansiell synpunkt, ånyo framhålla vikten därav, att åtgärder vidtagas dels för genomförande av en lagstiftning i förevarande ämne utan begränsad giltighetstid och dels framför allt för sänkning av den nu utgående fondstämpelavgiften.»

*Departements-
chefen.*

De skäl, som sistlidet är åberopades till förmån för en fortsatt tillämpning av de högre stämpelsatserna, synas mig allt fortfarande äga giltighet. Särskilt är det uppenbart, att det statsfinansiella läget icke för närvarande medgiver en nedsättning av nu utgående fondstämpelavgifter. Vid framläggandet av finansplan för statsregleringen för år 1922 förutsattes på sin tid, att höjd fondstempel komme att gälla även under innevarande år. I anslutning härtill beräknades i 1921 års statsverksproposition inkomsten av ifrågavarande stämpelmedel i enlighet med statskontorets hemställan för år 1922 till 6 miljoner kronor. Under motsvarande förutsättning är beräkningen av stämpelmedlen för tiden 1 januari—30 juni 1923 i innevarande års statsverksproposition verkställd. Då emellertid frågan om en nedsättning av den högre fondstämpelavgiften i avvaktan på gynnsammare statsfinansiella förhållanden fortfarande bör, liksom hittills, hållas öppen, torde även nu endast en begränsad giltighetstid böra bestämmas, med rätt för Konungen att under denna tid, om särskilda förhållanden det påkalla, förordna om nedsättande av de i förordningen stadgade avgifter till lägst de belopp, varmed avgifter i motsvarande fall utgingo enligt förordningen den 15 augusti 1913.

Med hänsyn därtill, att frågan om införande å Stockholms fondbörs av terminsaffärer och därmed i samband stående reportavtal — vilken fråga, såsom jag förut omnämnt, föranlett stadgandet i 3 § 5 mom. av gällande förordning och särskild bestämmelse om detta stadgandes ikraftträdande — fortfarande är på prövning beroende, synes mig icke heller någon ändring i berörda bestämmelser för närvarande böra ifrågakomma.

Sedan departementschefen härefter uppläst *förslag till förordning om ändrad lydelse av 3 § i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper*, hemställer departementschefen, att Kungl. Maj:t måtte i proposition till riksdagen föreslå riksdagen att antaga nämnda förslag.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen bifalla och förordnar, att proposition av den lydelse, bil. litt. vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Vid protokollet:
B. E. Brimberg.